

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.025.07.2018

Pan
Adam Kowalczuk
Dyrektor
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
ul. Sienkiewicza 32
08-110 Siedlce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/065 Realizacja programu „Rodzina 500 plus”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Kowalczyk, Dyrektor, od 22 lutego 2016 r. (akta kontroli str.5-6)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat. 2. Wykorzystywanie przez gminy dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus”. 3. Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus”. 4. Kształtowanie się liczby i wysokości świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monika Mazurek - Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/190/2018 z 4 grudnia 2018 r. 2. Marta Pietruszewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/188/2018 z 4 grudnia 2018 r. (akta kontroli str.1-4)

¹ Dalej zwany MOPR.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania MOPR związane z realizacją zadań związanych z obsługą świadczeń wychowawczych przyznawanych i wypłacanych na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁴.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W MOPR prawidłowo rozpatrywano wnioski o przyznanie świadczeń wychowawczych, rzetelnie ustalano ich wysokość oraz terminowo wypłacano środki z programu „Rodzina 500 plus⁵”. W sposób prawidłowy wykorzystywano środki przeznaczone na wypłatę i obsługę świadczenia wychowawczego. Rzetelnie sporządzano i terminowo przekazywano sprawozdania rzeczowo finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego oraz sprawozdania budżetowe Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat.

Opis stanu
faktycznego

W obu okresach świadczeniowych (tj. od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2017 r. oraz od 1 października 2017 r. do 30 września 2018 r.), do MOPR wpłynęło łącznie 14 529 wniosków w sprawie przyznania świadczenia wychowawczego, w tym 7 466 dotyczyło pierwszego okresu świadczeniowego i 7 063 drugiego okresu świadczeniowego. Z 7 466 wniosków dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego 4 205 złożono na pierwsze dziecko oraz 3 261 na kolejne dzieci. Z 7 063 wniosków dotyczących drugiego okresu świadczeniowego 3 840 wniosków złożono na pierwsze dziecko i 3 223 na kolejne dzieci.

W wyniku rozpatrzenia wniosków, w obu okresach świadczeniowych, wydano ogółem 14 964 decyzji, w tym 13 503 decyzji w sprawie ustalenia świadczenia wychowawczego na łączną kwotę 122 980,5 tys. zł⁷. MOPR wydał 6 897 decyzji dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego na kwotę 73 547,6 tys. zł, oraz 6 502 decyzji na łączną kwotę 48 706,0 tys. zł. W ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego Marszałek Województwa Mazowieckiego i Wojewoda Mazowiecki wydali 58 decyzji dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego na kwotę 472,2 tys. zł. i 46 decyzji dotyczących drugiego okresu świadczeniowego na kwotę 254,7 tys. zł.

W obu okresach świadczeniowych w formie pieniężnej przekazano 246 161 świadczeń wychowawczych na kwotę 122 658,5 tys. zł, z tego 148 379 świadczeń wychowawczych na kwotę 73 942,8 tys. zł dotyczyło pierwszego okresu świadczeniowego a 97 782 świadczeń wychowawczych na kwotę 48 715,7 tys. zł.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, ze zm.

⁵ Zwany dalej również Program.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Pozostałe 1 458 decyzje dotyczyły m.in. odmowy przyznania świadczenia, stwierdzenia nienależnie pobranego świadczenia bądź umorzenia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

dotyczyło drugiego okresu świadczeniowego. W wyżej wymienionych okresach nie przekazywano świadczeń wychowawczych w formie rzeczowej.

(akta kontroli str.18-21)

Dyrektor MOPR poinformował, że podane w podziale na pierwszy i drugi okres świadczeniowy dane dotyczące liczby złożonych wniosków, w tym na pierwsze dziecko i na kolejne dzieci oraz wydanych decyzji są danymi szacunkowymi. Powyższe informacje podano m.in. na podstawie sprawozdań rzeczowo finansowych, danych wygenerowanych z systemu TOP TEAM wykorzystywanego do obsługi świadczeń wychowawczych oraz rejestrów prowadzonych przez Dział Świadczeń Wychowawczych oraz Dział Księgowości. W sprawozdaniach rzeczowo finansowych nie było obowiązku wykazywania danych w podziale na pierwszy i drugi okres świadczeniowy oraz obowiązku wykazywania w 2016 r. danych dotyczących liczby złożonych wniosków na pierwsze i kolejne dzieci. Służący do obsługi świadczeń wychowawczych system TOP TEAM umożliwia wygenerowanie danych w podziale na liczbę wniosków dotyczących pierwszego bądź drugiego okresu świadczeniowego lub na liczbę wniosków na pierwsze lub kolejne dzieci. Nie ma natomiast możliwości wygenerowania danych o złożonych wnioskach spełniających jednocześnie wszystkie te warunki (tj. ile ze złożonych wniosków danego okresu świadczeniowego dotyczyło pierwszego dziecka a ile kolejnych dzieci). Sprawozdania za lipiec 2017 r., wrzesień 2017 r., październik 2017 r., lipiec 2018 r., sierpień 2018 r., wrzesień 2018 r. zawierają dane o liczbie wszystkich złożonych w tym miesiącu wniosków tj. za pierwszy i drugi okres. W celu ustalenia tych danych konieczne byłoby przeanalizowanie wszystkich złożonych wniosków.

(akta kontroli str.20-21,317-328)

Analiza losowo wybranych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego⁸ wykazała, że wnioski były zgodne ze wzorami określonymi w rozporządzeniach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze⁹ oraz z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego¹⁰, tj. zawierały wymagane dane dotyczące wnioskodawcy i dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz klauzulę o odpowiedzialności karnej wnioskodawcy w przypadku złożenia fałszywego oświadczenia.

Do wniosków załączano dokumenty, o których mowa w art. 13 ust. 4 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, tj. m.in. zaświadczenia i oświadczenia dokumentujące wysokość uzyskiwanych dochodów oraz inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia wychowawczego będącego przedmiotem wniosku.

MOPR dokonywał weryfikacji dokumentacji dołączonej do wniosków, a w przypadku świadczenia wypłacanego na pierwsze dziecko ustalał dochód rodziny w przeliczeniu na każdego z jej członków.

Analiza wysokości i terminowości miesięcznych wypłat świadczeń wychowawczych w odniesieniu do 20 losowo wybranych decyzji wykazała, że świadczenia wypłacane były w prawidłowej wysokości w terminach wynikających z decyzji.

⁸ Analizą objęto losowo wybranych 10 wniosków osób, którym przyznano świadczenie oraz 10 wniosków osób, którym odmówiono tego świadczenia – po pięć z każdego okresu świadczeniowego.

⁹ Dz. U. poz. 214.

¹⁰ Dz.U. poz. 1465.

(akta kontroli str.22-177)

Miesięczne sprawozdania rzeczowo finansowe były przekazywane przez MOPR do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego¹¹ zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego¹² tj. do 7. dnia miesiąca następującego po upływie każdego miesiąca za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS).

(akta kontroli str.178-202)

Analiza rzetelności danych zawartych w czterech sprawozdaniach rzeczowo finansowych za październik i grudzień 2017 r. oraz styczeń i sierpień 2018 r. (14% ogółu) wykazała, że zostały sporządzone rzetelnie tj. zgodnie z danymi źródłowymi zawartymi w ewidencji księgowej oraz prowadzonymi przez MOPR rejestrami wniosków i decyzji.

(akta kontroli str.178,203-204)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania MOPR w obszarze weryfikacji wniosków o wypłatę świadczenia i realizacji wypłat.

OBSZAR

2. Wykorzystywanie dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus”.

Opis stanu
faktycznego

W okresie od kwietnia 2016 r. do września 2017 r. zadania związane z obsługą Programu realizowało w MOPR łącznie 30 osób, w tym osiem zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. Od października 2017 r. zadania realizowało 39 osób, w tym 20 zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. Na obsługę świadczeń MOPR wydatkował łącznie 1 883,2 tys. zł¹³, w tym:

- 1 254,0 tys. zł na wynagrodzenia osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę, w tym w pierwszym okresie świadczeniowym 682,3 tys. zł oraz 571,7 tys. zł w drugim okresie świadczeniowym,
- 75,9 tys. zł na wynagrodzenia osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, w tym w pierwszym okresie świadczeniowym 36,4 tys. zł oraz 39,5 tys. zł w drugim okresie świadczeniowym,
- 553,3 tys. zł na inne wydatki rzeczowe¹⁴, w tym w pierwszym okresie świadczeniowym 400,2 tys. zł oraz 153,1 tys. zł w drugim okresie świadczeniowym.

(akta kontroli str.205)

Zasady i warunki wynagradzania pracowników MOPR za pracę oraz świadczenia związane z pracą określono w Regulaminie Wynagradzania Pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach¹⁵. Zgodnie z § 10 regulaminu pracownikowi może zostać przyznany dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań,

¹¹ Dalej: MUW.

¹² Dz. U. poz. 1813.

¹³ W tym 1 119,0 tys. zł w pierwszym okresie świadczeniowym i 764,2 tys. zł w drugim okresie świadczeniowym.

¹⁴ Z tego na: wydatki inwestycyjne 41 tys. zł, materiały biurowo eksploatacyjne 86,4 tys. zł, wyposażenie 145,2 tys. zł, usługi remontowe, pocztowe, serwis oprogramowania, usługi prawne 163,7 tys. zł, media 39,1 tys. zł, inne np. szkolenia, odpisy Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych 77,9 tys. zł

¹⁵ Określonym przez Dyrektora MOPR 19 czerwca 2009 r.

w wysokości uzależnionej od posiadanych środków na wynagrodzenia przyznawany w kwocie nie wyższej niż 40% wynagrodzenia zasadniczego danego pracownika. Natomiast za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej pracownikowi na podstawie § 11 ww. regulaminu można przyznać nagrodę indywidualną, która ma charakter uznaniowy.

Od kwietnia 2016 r. do września 2018 r. wydatki na wynagrodzenia pracowników realizujących zadania związane z udzielaniem świadczeń wychowawczych wyniosły 1 254 tys. zł, w tym:

- 1 192,5 tys. zł na wynagrodzenie zasadnicze;
- 33,4 tys. zł na dodatki specjalne;
- 28,1 tys. zł na nagrody.

(akta kontroli str.207-210,292-293)

Dodatki specjalne za wykonywanie dodatkowych obowiązków i nagrody za realizację zadań Programu zostały przyznane zgodnie z Regulaminem Wynagradzania. Wysokość nagród i dodatków do wynagrodzeń uzależniona była od zaangażowania i nakładu pracy pracownika przy realizacji programu.

Analiza dokumentacji związanej z przyznaniem dodatków specjalnych do wynagrodzeń 27% pracowników w pierwszym okresie świadczeniowym i 20% w drugim okresie świadczeniowym wykazała, że dodatki zostały przyznane pracownikom, którzy wykonywali czynności przy realizacji tego programu poza zakresem ich codziennych obowiązków.

(akta kontroli str.289.291-309)

W pierwszym okresie świadczeniowym koszty zakupu środków trwałych, materiałów i wyposażenia wyniosły 233,4 tys. zł, natomiast w drugim 39,2 tys. zł. Środki wykorzystano m.in. na zakup urządzeń wielofunkcyjnych, serweru, systemu zarządzania ruchem klientów, sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, mebli biurowych, klimatyzatorów, niszczarek.

(akta kontroli str.224-227)

Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny zakupionych trzech środków trwałych oraz 69 wybranych losowo urządzeń wykazały, że były one wykorzystywane do obsługi programu „Rodzina 500 plus”.

(akta kontroli str.228-229)

W pierwszym okresie świadczeniowym MOPR otrzymał dotację w wysokości ogółem 75 420,4 tys. zł w tym koszty obsługi 1 242,7 tys. zł. Wydatki na obsługę programu zrealizowano w kwocie 1 119,0 tys. zł, w tym na wynagrodzenia (łącznie z dodatkami do wynagrodzeń oraz wynagrodzeniem osób zatrudnionych na umowę cywilnoprawną) 718,7 tys. zł (64,2%) i wydatki rzeczowe 400,2 tys. zł (35,8%).

W drugim okresie świadczeniowym MOPR otrzymał dotację w wysokości ogółem 49 446,5 tys. zł w tym koszty obsługi 764,2 tys. zł. Wydatki na obsługę programu zrealizowano w kwocie 764,2 tys. zł, w tym na wynagrodzenia (łącznie z dodatkami do wynagrodzeń oraz wynagrodzeniem osób zatrudnionych na umowę cywilnoprawną) 611,2 tys. zł (79,9%) i wydatki rzeczowe 153,0 tys. zł (20,1%).

(akta kontroli str.205,329-348)

W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r. MOPR w Siedlcach otrzymywał dotację na realizację zadania „Rodzina 500 plus” w wysokościach i terminach umożliwiających pełne wykonanie zadań i ich sfinansowanie. MOPR szacował potrzeby na podstawie już zatwierdzonych decyzji i przewidywanej liczby

nowych wniosków. W badanym okresie MOPR nie kierował pisma o dodatkowe środki oraz monitów o przyspieszenie ich przekazywania.

(akta kontroli str. 311,314-316)

W poszczególnych latach badanego okresu, w MOPR obliczano wysokość wskaźnika kosztów obsługi programu „Rodzina 500 plus” procentowo od wysokości otrzymanej dotacji w ramach rozdziału klasyfikacji budżetowej „Świadczenie wychowawcze”. Obliczony w ten sposób wskaźnik kosztów obsługi wynosił: w 2016 r. – 2,0% (dotacja 36 960,3 tys. zł, koszty obsługi programu 739,2 tys. zł), w 2017 r. – 1,5% (dotacja 50 350,4 tys. zł koszty obsługi programu 755,2 tys. zł). Na 2018 r. zaplanowano koszty w wysokości 1,5% (dotacja 47 460,5 tys. zł, koszty obsługi programu 732,0 tys. zł).

(akta kontroli str.206,211)

Do obliczania kosztów obsługi MOPR stosował wytyczne zawarte w pismach Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego¹⁶, zgodnie z którymi koszty obsługi zadania należne gminie wynoszą odpowiednio 2% w 2016 r. i 1,5% w latach 2017 – 2018 otrzymanej dotacji (a nie wydatkowanej)¹⁷.

(akta kontroli str.211)

Koszty obsługi świadczenia wychowawczego wyniosły w 2016 r. – 1,7%, a w 2017 r. 1,5% otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze.

Kwoty otrzymanej i wykorzystanej dotacji jak i koszty obsługi na realizację programu „Rodzina 500 plus” zostały wykazane w prawidłowej wysokości w sprawozdaniach Rb-50 za IV kwartał 2016 r., IV kwartał 2017 r. i III kwartał 2018 r.

(akta kontroli str.206,211,230-243)

W 2016 r. MOPR otrzymał dotację na świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi w wysokości – 36 960 269,0 zł, natomiast wydatki wyniosły 36 650 385,65 zł. Różnicę w wysokości 309 883,35 zł przekazano 8 września 2016 r. w wysokości 971,15 zł oraz 308 912,20 zł 29 grudnia 2016 r. na rachunek Urzędu Miasta w Siedlcach.

W 2017 r. MOPR otrzymał dotację na świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi w wysokości 50 350 406,00 zł, natomiast wydatki wyniosły 50 350 379,46 zł. Różnicę w wysokości 26,54 zł przekazano 29 grudnia 2017 r. na rachunek Urzędu Miasta w Siedlcach.

Do 30 września 2018 r. MOPR otrzymał dotację na świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi w wysokości 37 557 161 zł, natomiast wydatki wyniosły 37 522 748,35 zł

Ustalono ponadto, że MOPR w badanym okresie regularnie, (co miesiąc) w terminach określonych w art. 255 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁸, odprowadzał do Urzędu Miasta dochody z tytułu odsetek bankowych.

(akta kontroli str.206,223-223,244-253)

¹⁶ Pismo z dnia 26 lutego 2016 r. Nr WPS-III.3122.21.2016 oraz z dnia 27 kwietnia 2018 r. Nr WPS-III.3122.102.2018.MŚ.

¹⁷ Do pisma MUW z dnia 27 kwietnia 2018 r. Nr WPS-III. 3122.102.2018.MŚ załączono pismo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z którym, na obsługę ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci przysługuje gminom – 1,5% otrzymanej dotacji (a nie wydatkowanej przez gminę) z budżetu państwa na świadczenie wychowawcze w rozdziale 85501 klasyfikacji budżetowej (tj. 1,5% w ramach otrzymanej dotacji w rozdziale). Przykład: 10 000 zł – kwota dotacji dla gminy na wypłaty świadczenia wychowawczego, 10 000 zł /98,5x100=10 152,28 zł - łączna kwota dotacji dla gminy na wypłatę świadczenia wychowawczego i koszty obsługi; 10 152,28 zł /100x1,5 = 152,28 zł – kwota dotacji dla gminy na koszty obsługi.

¹⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystywanie dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus”, w tym wypłatę wynagrodzeń dla pracowników realizujących zadania związane z obsługą tego programu i na zakup wyposażenia ich stanowisk pracy.

OBSZAR

3. Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus”.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2016 – 2018 (do 30 września) MOPR wydał łącznie 146 decyzji w sprawie 528 świadczeń nienależnie pobranych w łącznej wysokości 264 tys. zł¹⁹. W wyniku działań MOPR odzyskano nienależnie pobrane świadczenia o wartości 190,2 tys. zł (72%).

(akta kontroli str.18)

W MOPR nie określono odrębnych zasad weryfikacji wykorzystania świadczenia i sprawowania opieki nad dzieckiem. W przypadku podejrzenia marnotrawienia otrzymywanych świadczeń i/lub niewłaściwego sprawowania opieki nad dzieckiem i/lub wydatkowania świadczenia niezgodnie z celem pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady środowiskowe współpracując z pracownikami rozpatrującymi wnioski o przyznanie świadczenia wychowawczego. Wykorzystywano również informacje otrzymane z Działu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej dotyczące umieszczenia dzieci w domach dziecka oraz informacje pozyskane drogą elektroniczną z ZUS i Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Weryfikacja prawidłowości wykorzystania świadczenia wychowawczego odbywała się w oparciu o wyniki analizy zmian w dochodach rodziny zgłaszanych przez samych świadczeniodawców w innych komórkach MOPR (na przykład w Dziale Świadczeń Rodzinnych) lub w składanych wnioskach na nowy okres świadczeniowy.

W badanym okresie nie stwierdzono przypadków, w których uzasadniona byłaby zamiana świadczenia pieniężnego, udzielonego w ramach realizacji Programu, na świadczenie rzeczowe.

(akta kontroli str.280-286,290)

Analiza pięciu losowo wybranych postępowań weryfikacyjnych prowadzonych wobec beneficjentów Programu wykazała, że weryfikacji wykorzystania środków uzyskanych w ramach świadczenia dokonywali pracownicy wykorzystując informacje o dochodach rodziny przekazane przez świadczeniodawców przy złożeniu wniosku na nowy okres świadczeniowy. W wyniku podjętych działań we wszystkich badanych pięciu postępowaniach wydano decyzje stwierdzające nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze oraz zobowiązywano do ich zwrotu wraz z odsetkami.

(akta kontroli str.254-279)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia weryfikację wykorzystania środków z Programu „Rodzina 500 plus”.

¹⁹ W tym za pierwszy okres świadczeniowy kwiecień 2016r. - wrzesień 2017 r. w wysokości 240 tys. zł oraz za drugi okres świadczeniowy (październik 2017r. - wrzesień 2018 r.) w wysokości 24 tys. zł.

OBSZAR

4. Kształtowanie się liczby i wysokości świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r.

Opis stanu faktycznego

W MOPR nie wprowadzono formalnych zasad dokonywania analiz wpływu wypłacanych świadczeń z programu „Rodzina 500 plus” na udzielanie innych świadczeń pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.²⁰

(akta kontroli str.290)

Analiza świadczeń z pomocy społecznej, udzielonych w latach 2015-2018 losowo wybranym 50 rodzinom korzystającym od kwietnia 2016 r. także ze świadczenia wychowawczego wykazała m.in., że w latach 2016 – 2018 w porównaniu do 2015 r. zmniejszyła się wartość wypłaconych świadczeń. Rodzinom objętym badaniem udzielono świadczeń o wartości ogółem 916,5 tys. zł w tym w 2015 r. – 277,7 tys. zł., w 2016 r. – 257,4 tys. zł, w 2017 r.,- 235,2 tys. zł, do 30 września 2018 r. – 146, 1 tys. zł.

W porównaniu do 2015 r. zmniejszeniu uległa również liczba rodzin korzystających:

- ze środków na dożywianie: z 49 rodzin w 2015 r. (łącznie wartość świadczeń 80,8 tys. zł) do 46 w 2017 r. (łącznie wartość świadczeń 70,2 tys. zł) i 40 według stanu na 30 września 2018 r. (49,4 tys. zł). W 2016 r. – ze środków na dożywianie w wysokości 77,7 tys. zł skorzystało 50 rodzin.
- z zasiłków okresowych z 50 rodzin w 2015 r. (łącznie wartość 173,7 tys. zł), do 47 w 2016 r. (159,8 tys. zł), 37 w 2017 r. (142,1 tys. zł), i 33 według stanu na 30 września 2018 r. (90,9 tys. zł);
- z zasiłków celowych (np. na zakup opału, leków, odzieży i obuwia): z 31 rodzin w 2015 r. (łącznie wartość 21,4 tys. zł), do 25 w 2016 r. (15,1 tys. zł), 24 w 2017 r. (16,0 tys. zł), i trzy według stanu na 30 września 2018 r. (0,8 tys. zł).

(akta kontroli str.287)

Dyrektor MOPR wyjaśnił m.in., że od kilku lat obserwowany jest wyraźny spadek liczby korzystających ze świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej. W 2015 r. świadczeniami objęte były 2 182 rodziny (4 946 osób w rodzinach), w 2016 r. - 2104 rodziny (4 753 osoby), w 2017 r. – 2 031 rodziny (4 546 osoby). Niewątpliwie wpływ na zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy miało wprowadzenie programu „Rodzina 500 plus”, jednakże nie była to jedyna przyczyna. Innymi czynnikami były bardzo znaczący spadek bezrobocia, wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę i wprowadzenie minimalnej stawki godzinowej.

(akta kontroli str.290)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Ze względu na informacyjny charakter badania tego obszaru NIK odstępuje od jego oceny.

²⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, ze zm.

